

HELSEUTVALGET FOR BEDRE HOMOHELSE

ÅRSRAPPORT 2007

Postboks 1004 Sentrum
0104 Oslo
www.helseutvalget.no
post@helseutvalget.no
Telefon: 23 35 72 00
Faks: 23 35 72 01

STYRELEDERS FORORD

Nok eitt år er omme. For Helseutvalget betyr det oppsummering av kva som skjedde sist år. Eitt vell av aktivitetar og tiltak der kvinner og menn frå heile landet har møttes og diskutert korleis vi lever våre liv og kva som må til for at det skal bli betre.

Vi i Helseutvalget ynskjer også å bli betre, difor har vi no fått på plass evalueringsverktøy som skal fortelje oss om dei tiltaka kanskje nettopp du som les dette har vore på fungerer eller ikkje. Vi vert no i stand til å måle om det vi gjer fungerer, kva som er bra og kva vi må endre på. I tillegg vert vi i 2008 evaluert av Sosial- og helsedirektoratet. Dei vil vite om vi når dei vi skal og om vi gjer det på ein god måte. Dette ser vi i Helseutvalget fram til.

2007 var eit svært aktivt år i Helseutvalget. For meg som styreleiar er det spesielt to opplevingar som har satt seg fast; besøket i India for å sjå på tiltak retta mot menn som har sex med menn og den store fagkonferansen "Bedre helhetlig ivaretagelse av hiv positive pasienter".

Turen til India kom i stand på initiativ av norsk UD og UNAIDS i India. Dei ynskte at Helseutvalget skulle reise til India for å sjå om dei eksisterande tiltaka retta mot menn som har sex med menn fungerer. Det var svært lærerikt for oss. Eg må tilstå at eg hadde fordommar før eg reiste. For meg var India eit kaotisk land der ingenting fungerte, mykje fattigdom og brenning av brurer. Det stemte absolutt ikkje. Dei nettverka og tiltaka vi besøkte var godt organiserte, involverte frivillige på alle plan, hadde god kondomdistribusjon på gateplan og hadde samarbeid med einskilte avdelingar på sjukehus der helsepersonell var særleg opplært i livssituasjonen til både homofile og bifile menn og mannlege sexarbeidarar. Målgruppa hadde god tillit til tiltaka og følte seg ivaretekne og trygge når dei oppsøkte helsevesenet.

Fagkonferansen seinare på året om korleis vi møter hiv – positive pasientar i norsk helsevesen, synte dei store utfordringane denne gruppa møter når dei er i kontakt med helsepersonell i Noreg. Manglande tid og kunnskap hos helsepersonell om livssituasjonen til hiv positive gjer sitt til at ein kjenner seg åleine og får dårleg livsmeistring. Samstundes viste konferansen eitt stort engasjement for å endre på korleis ein jobbar i dag i tillegg til at ein fekk fokus på det arbeidet som verkeleg fungerer allereie.

Det er mange område å ta tak i når det gjeld homohelse, utfordringane framover står i kø. Organisasjonane som i dag arbeider i dette feltet må koordinere seg betre og få fram det beste i kvarandre for å gjere livssituasjonen til kvinner som har sex med kvinner og menn som har sex med menn betre. Sjølv om det ser ut til at vi får lov til å gifte oss i løpet av 2008, gir ikkje det i seg sjølv betre homohelse.

Til slutt vil eg få takke alle frivillige for det arbeidet de legg ned i Helseutvalget. Alle tiltak vi sett i gang er avhengig av frivillige. Utan alle dykk som stiller opp på alle moglege måtar og bruker av dykkar fritid, hadde vi ikkje fått til mykje. Mange takk skal de ha!

Tore Holte Follestad
styreleiar

Redaksjon: Yngve Kvistad – Tlf.: 22 00 00 00

debatt

debatt@vg.no

■ ■ Heterofile kvinner som blir smittet i utlandet og homofile menn er overrepresentert blant hiv-smittede i Norge, skriver artikkelforfatterne.

... i denne gruppen er et større mindretall som strever med ensomhet og psykiske plager ...

Den nye hiv-bølgen

VG innlegg

Rolf Angeltvedt og
Bera Ulstein Moseng

Med et dystert bakteppe ble verdens aids-dag markert i Norge før jul.

Etter at norske helsemyndigheter på begynnelsen av 1990-tallet syntes å ha etablert en kontroll over epidemien, opplever man nå på 2000-tallet et reelt tilbakeslag. Norge er blitt rammet av den nye hiv-bølgen blant menn som har sex med menn (msm).

I årets statsbudsjett prioriteres imidlertid det forebyggende helsearbeid blant msm som om krigen mot hiv allerede er vunnet.

Sannheten er at det aldri før har vært så mange hiv-positive msm i Norge. Tilveksten er betydelig og øker hvert år. I 2006 vil det antakeligvis diagnostiseres mer enn 100 nysmitte-

«Rettferdig sykdom»

Hiv blir ofte framstilt som en «rettferdig sykdom» i betydningen at alle nordmenn har den samme sannsyn-

FORFATTERNE: Rolf Angeltvedt er leder i Helseutvalget for homofile. Bera Ulstein Moseng er stipendiat ved NOVA.

lighet for å bli å bli smittet av viruset; uavhengig av variabler som kjønn, alder, seksuell orientering, etnisk bakgrunn etc. Epidemiologiske data viser imidlertid at gruppen msm er overrepresentert i hele den vestlige verden, inklusive Norge.

Hvis man unntar kvinner og menn med innvandrerbakgrunn som er blitt smittet heteroseksuelt i utlandet, ut-

gjør homoseksuelt praktiserende menn mer enn 45 prosent av de som er smittet med hiv. Sett på bakgrunn av at msm utgjør omlag tre prosent av befolkningen er hiv-epidemien klart skeivfordelt.

En forklaring på hvorfor Norge, som resten av Europa og Nord-Amerika, opplever en økning av andelen hiv-smittede, kan paradoksalt nok være introduksjonen av de antivirale behandlingsmetodene i 1996. Fram til 1996 var det få som over tid overlevde med hiv-viruset.

Hiv-bølge

Dette innebærer at gruppen hiv-positive msm stadig øker i omfang, dermed øker også omfanget av hiv-positive personer som i teorien kan ha usikker

sex. Økt smittepress er en problemstilling som stiller nye og utfordrende krav til det hiv-forebyggende arbeidet i årene som kommer.

Den nye hiv-bølgen må også forstås på bakgrunn av en manglende helhetlig tilnærming i det helseforebyggende arbeidet blant msm. På Helseutvalgets seminarer har mer enn ti prosent av hiv-positive msm deltatt i like-mannsbaserte gruppesamtaler de to siste årene. I disse samtalene har det framkommet at mange opplever at viktige sider ved deres livssituasjon og seksualhelse blir neglisjert av helsevesenet i Norge.

Hiv-positive som bruker medisiner går jevnlig til legekontroll og får ofte detaljert og grundig oppfølging mht. tradisjonelle medisinske problemstillinger. Det synes imidlertid som om norsk helsepersonell finner det vanskelig å samtale med hiv-positive om livssituasjonen deres som homofile, og snakker lite eller aldri om intimitet og nærhet; kjærlighet og sex.

I Sverige forholder helsemyndighetene seg aktivt til denne typen tematikk. Ved infeksjonsavdelingene er det ansatt egne kuratorer som arbeider med hiv-pasientenes livssituasjon og seksualhelse på deres egne premisser. Når skal norske helsemyndigheter følge opp?

Sammenhenger

Det hiv-forebyggende arbeid i Norge må ta sitt utgangspunkt i forskningsbasert kunnskap og fokusere på sammenhenger mellom miljø og identitet. Like lite som det er tilfeldig hvem som

smittes av hiv er det ikke tilfeldig hvem som strever med en vanskelig livssituasjon eller helse blant msm.

Det handler om samfunnsmessige strukturer, seksuelle erfaringer og om muligheter til motstand og mestring ved iscenesettelser av mannlig homoseksualitet. Forhold som påvirker dette synes å være åpenhet omkring sivil status og forholdet til ulike homofile miljøer, samt hvordan man innretter privatlivet i forhold til det heterofile majoritetssamfunnet og offentlighetskulturen forøvrig.

Risikosex

Forskning ved NOVA antyder videre at risikosex blant msm må forstås på bakgrunn av skjevfordelingsproblematikk mht. levekår og helse. Det er viktig å poengtere at majoriteten hiv-positive msm har en god livssituasjon, men at det i denne gruppen er et større mindretall som strever med ensomhet og psykiske plager, tung rus- og identitetsproblematikk. Det å tilhøre en seksuell minoritet eksponerer msm for livserfaringer som kan ha betydning for hvordan de evner å håndtere kjærlighet, samliv og smitterisiko i forhold til hiv.

Det er påfallende at blant menn som har mye usikker homosex skjer det ofte innenfor rammen av en heterofil, bil-fil eller uklar seksuell identitet.

Med andre ord: En avklart homofil identitet og en god integrering i homomiljøene synes å beskytte mot hiv-smitte. Dette er et nøkkelfunn som viser hvor viktig det er å ha helhetlig tilnærming til msm og deres seksualhelse.

Homofile flest er oppsiktsvekkende flinke til å praktisere sikrere sex, men overfor det mindretallet som systematisk glipper hjelper det ikke med ensidige foraninger om å bruke kondom. Strategiske variabler i det framtidige hiv-forebyggende arbeidet må være å arbeide likemennsbasert og rusforebyggende overfor særlige sårbare grupper innad i minoriteten, og ikke minst styrke homofili som likeverdig kjærlighet og samlivsform.

Bistandsdebatt i blindgate

Her har vi et knippe fordommer om professorer og studenter: Professorer er late tåkefyrster som ikke gidder ikke å undervise.

VG replikk

Erik Solheim,
utviklingsminister (SV)

De hever fet lønn for å synse om ting de ikke har greie på. Studenter bruker all sin tid på pub. Bl er et sted der man avler fram pengegriske, dresskledd pap-pagutter.

Alt er selvsagt grunnløst, spekulativt tøv. Det er udokumenterte påstander om dyktige og arbeidsomme mennesker. Derfor er det overraskende at det akkurat er på dette nivået professor Anne Welle-Strand og mastergradsstudent Lars Molden legger seg nå i VG (19.12.) gjør et forsøk på å debattere norsk bistand.

Å antyde at vi ikke stiller krav til hvordan norske bistandspenger brukes, er så langt unna virkeligheten at det nærmest er

pussig at noen som kaller seg professorer og masterstudenter ved BI kan få seg til å skrive slikt. Og slik fortsetter det: «Frp fremstår for tiden som den mest rasjonelle aktøren i norsk bistand». «Det er jo umulig å flytte på eller si opp personer samme hvor inkompetente de er». Og ikke minst at vi har en «innrodd aversjon mot effektivitet».

Fordommer

Alt er oppgulp av fordommer – og har lite med virkeligheten å gjøre. Er det noe jeg og vi har jobbet målrettet med, så er det å etterprøve at norske skattepenger blir brukt effektivt og godt. Det er årsaken til at vi omskapte Norad til å bli et verktøy for å evaluere den bistandsjobben UD gjør. Jeg siterer fra Norads hjemmeside: «Fagetaten Norad

skal bidra til effektiv forvaltning av bistandsmidler og sørge for at det norske utviklingsarbeidet skal kvalitetssikres og evalueres».

Norad ettergår oss og frivillige organisasjoner, og de har gitt oss refs flere ganger. Riksrevisjonen gjør det samme. Vi forsøker hele tiden å bli bedre og finne måter å bruke pengene enda smartere på. Signalene fra oss politikere har vært tydelige:

Det som ikke fungerer og gir resultater skal skrotes.

Jeg er ikke redd for debatt om norsk bistand. Tvert imot.

Diskusjon og nye ideer er viktig for at vi skal bli enda bedre og komme videre. Welle-Strand og Molden er hjertelig velkommen til mitt kontor hvis de har nye, konkrete og gode ideer å komme med, ikke bare gamle fordommer.

SAMMEN FOR BEDRE HOMOHELSE

Helseutvalget skal med utgangspunkt i aktuelle helsespørsmål drive helsefremmende og forebyggende arbeid. Gjennom ikke-moraliserende budskap, likemannsprinsippet og respekt for enkeltmenneskets valg skal Helseutvalget arbeide for at lesber, homser og bifile tar vare på seg selv og hverandre og står sammen for bedre homohelse. Helseutvalget skal bidra til å utradere forskjeller i levkår mellom lesber, homser og bifile og majoritetssamfunnet og skal ha særlig fokus på helseområder der vi er overrepresentert. Ikke minst håndtere de strukturelle forskjellene mht. psykisk og somatisk helse innad i den lesbiske/homofile befolkningen.

Sammen for bedre homohelse sammenfatter arbeidsområdene innen HIV, RUS og PSYKISK HELSE i et utvidet helseperspektiv. Fargene representerer hvert sitt område i vårt forebyggende arbeid. I begrepet homohelse inkluderer vi lesbiske, homo- og bifile menn og kvinner, og andre personer som forelsker seg i eller har sex med personer av samme kjønn uten å definere seg som homse, lesbe eller bifil.

HELHETLIG HELSEPERSPEKTIV

I snart 25 år – siden 1983 – har Helseutvalget arbeidet med helseforbyggende arbeid knyttet til hiv og aids blant menn som har sex med menn (MSM). Siden 2003 har dette arbeidet for alvor skjedd i et perspektiv av en helhetlig helsetilnærming. Sikrere sex handler for eksempel om mer enn bruk av kondom. Helseutvalgets forebyggende tiltak er derfor bredt anlagt, med særlig fokus på viktige levkårs- og helseindikatorer; som homser, lesber og bifiles psykiske og somatiske helse, sosiale nettverk, forhold til opphavsfamilien, bruk av alkohol og illegale rusmidler, utsatthet for trusler og vold, kulturelle og religiøse aktiviteter, bruk av helsetjenester, samliv og seksualitet m.m. På denne måten kan gruppesamtalene m.m. artikulere særegne risikofaktorer og strukturelle føringer i majoritetssamfunnet som kan ligge til grunn for risikoatferd og overrepresentasjon mht. helseplager.

HELSEUTVALGETS ARBEIDSFILOSOFI

Metodisk sett bygger Helseutvalgets forbyggende arbeid på miljøbasert likemannsarbeid med utgangspunkt i de erfaringer og metoder som har vist seg effektive i arbeidet med hiv og aids. Vårt arbeid har hatt sitt utgangspunkt i en forståelse av at det offentlige helsevesenet skal ha det overordnede ansvaret for homohelsen. Forskning viser imidlertid at når det gjelder forebyggende helsearbeid blant lesbiske og homofile synes dette å ha større gjennomslagskraft når målgruppen selv bidrar i arbeidet. Helseutvalgets arbeidsmetoder tar utgangspunkt i antagelsen om at holdnings- og atferdspåvirkning er mest effektivt i åpen dialog mellom likeverdige parter. Likemannsprinsippet er et viktig utgangspunkt for vårt forebyggende arbeid.

Balanse mellom fag og miljø?

HELSEUTVALGETS ARBEIDSMETODE

Gjennom å rekruttere lesber, homser og bifile til seminarer, samtalegrupper og forskjellige aktiviteter, ønsker Helseutvalget å få deltakerne til å fokusere på egne valg og erfaringer. Gjennom å utveksle erfaringer med likemenn og kvinner, bidrar vi til å bygge sosiale nettverk og bidra til bedre forståelse av egen seksualitet. Ifølge sosialmedisineren Aaron Antonovsky vil den viktigste betingelsen for at man har en god livssituasjon og en god psykisk helse, og er i stand til å mestre sitt liv, være at individet har en god fornemmelse for den sosiale sammenheng det inngår i. Lesbiske og homofile som opplever livssituasjonen sin som håndterbar, meningsfull og begripelig, vil lettere kunne leve sine liv på måter som gagnar den psykiske og somatiske helsen. Arbeidet kan grovt sett deles inn i fire nivåer: Individ gruppe, miljø og kunnskapsformidling.

FRIVILLIGHET

Frivillige deltar i store deler av Helseutvalgets virksomhet, fra styrende organer til prosjektarbeid. For å sikre størst mulig bredde i arbeidet, legges det vekt på å engasjere frivillige med ulik alder, kompetanse, erfaringsbakgrunn og hiv-status. Nettverket med frivillige gir en viktig kunnskapsbasis for Helseutvalgets virksomhet. De frivillige deltar i planlegging, gjennomføring og evaluering av tiltak. Antallet frivillige i Helseutvalget varierer fra år til år. Helseutvalget organiserte ca. 90 frivillige i 2007. De fleste deltakere på Helseutvalgets tiltak blir rekruttert via oppsøkende arbeid. Dette er ressurskrevende, men vi vet av erfaring at vi på denne måten skaper oppmerksomhet om Helseutvalgets tiltak og samtidig har mulighet til å rekruttere deltakere som ellers ikke ville ha meldt seg på våre kursopplegg.

STYRENDE ORGANER I HELSEUTVALGET

Styret er Helseutvalgets øverste organ. Det bestod i 2007 av til 12 representanter og 5 vararepresentanter. Av disse oppnevnes fire, av LLHs landstyre, én av LLH Oslo og Akershus, én velges av de ansatte i Helseutvalget, én velges av Skeiv Ungdom, og fire uavhengige representanter innstilles av en valgkomité utpekt av landsstyret i LLH og velges av styret i Helseutvalget. Arbeidsutvalget (AU) utgår av styret og består av representantene fra LLHs-Landsstyre, LLH-Oslo og Akershus, Skeiv Ungdom, ansattes

representant og én av de uavhengige representantene. Arbeidsutvalget møttes seks ganger gjennom året og styret møttes tre ganger.

STYREREPRÆSENTANTER VED UTGANGEN AV ÅRET:

Tore Holte Follestad, styreleder	LLH-Landsstyret	AU
Cathrine Idsøe	LLH-Landsstyret	AU
Hanne Børke	LLH-Landsstyret	AU
John-Ole Whist	LLH-Landsstyret	AU
Anne Marie Dyrud	LLH Oslo og Akershus	AU
Kim Fangen	ansattes representant	AU
Ville Apelsest	Skeiv Ungdom	AU
Kristen Vegge	uavhengig	AU
Unni Idland	uavhengig	
Håkon Haugli	uavhengig	
Per Avseth	uavhengig	
Hanne Lyseth	uavhengig	
Espen Ophaug	vara	
Tonje Brox	vara	
Christoffer Grønstad	vara	
Hanne Tangenes	vara	
Jon Anders Halvorsen	vara	

ANSATTE I HELSEUTVALGET I 2007:

Rolf Martin Angeltvedt	faglig/adm. leder 100%
Bera Ulstein Moseng	forsker/seniorrådgiver 100%
Kim Fangen	prosjektleder 100%
Lars Engebretsen	informasjonskonsulent 100% (20% permisjon fra 1. september)
Marga Dijkman	prosjektmedarbeider 100%
Rolf-Nikolay Aspestrand	prosjektmedarbeider 50% februar-medio mars
Hans-Olav Teigland	prosjektleder 100% mars-desember
Merethe Lindstad	prosjektmedarbeider 50% januar-mars
Bård Nylund	prosjektmedarbeider januar-august 100% september-desember 50%
Håkon Karlstad	sivilarbeider, fram til juni, deretter ansatt i 25% stilling
Henrik Falla	sivilarbeider fra medio juni.

LIKESTILLING

Kjønnsmessig fordeling blant ansatte i Helseutvalget ved utgangen av 2007

	Menn	Kvinner
Antall	6	2
Prosent	75	25
Fordeling etter stillingsbrøk	72	28

Kjønnsmessig fordeling blant styrerepresentantene i Helseutvalget ved utgangen av 2007

	Menn	Kvinner
Antall	6	6
Prosent	50	50

Helseutvalgets forebyggende tiltak i 2007 har vært landsdekkende, og har foregått på fire plan eller nivåer; individ, grupper, miljø/uteliv og kunnskapsformidling. Årsrapporten vil gi ett bilde av organisasjonens aktiviteter og resultater fra Helseutvalgets hiv- og rusforebyggende virksomhet fra 2007.

EVALUERING

Helseutvalget utviklet i 2007 et eget prosessevalueringsverktøy som skal brukes til å evaluere fortløpende alle våre tiltak fra og med 2007. I evalueringsinstrumentet inngår tradisjonelle validerte evalueringsmål, men også spesialdesignede spørsmål tilpasset de ulike tiltakene og de forskjellige brukergrupper til Helseutvalget. Deltakelse i Helseutvalgets evalueringsundersøkelser er frivillig, og undersøkelsen er fullstendig anonym.

Hensikten med å evalueringen er å generere data som kan ligge til grunn for utvikling og forbedring av det eksisterende tilbudet vårt. Til sammen svarte 65 prosent (N = 204) av deltakerne på Helseutvalgets gruppe-, seminarvirksomheten i 2007 på det elektroniske spørreskjemaet.

Data fra evalueringsundersøkelsen fra 2007 vil inngå Sosial- og helsedirektoratet (ved AGENDA) evaluering av det hiv-forebyggende arbeidet.

En hovedkonklusjon i evalueringen Helseutvalgets tiltak er at majoriteten brukere er meget godt fornøyd med gruppe-, seminarvirksomheten vår i 2007. Dette gjelder Helseutvalget som arrangør, men også det faglige innholdet i de ulike hiv-, rus og psykisk helseforebyggende tiltakene. Spesielt gledelig er det at en stor andel rapporterer om at de etter å ha deltatt på seminarer/gruppene, har fått en større evne til å håndtere vanskelige sider ved det å leve stammekjønnsseksuelle liv. Flere har rapporterer eksempelvis om å ha fått bedre selvbilder eller om det å ha blitt sikrere på sin egen seksuelle identitet. Mange svarer at de også finner det lettere å håndtere sikrere sex og det å mestre åpenhet etter å ha deltatt på Helseutvalgets tiltak. Et viktig funn er den gode spredningen i et landsdekkende perspektiv – eksempelvis bor 13 prosent av de kvinnelige deltakerne og 7 prosent av de mannlige deltakerne i Nord-Norge. 16 prosent av kvinnene og 17 prosent av mennene bor på Vestlandet.

MILJØUNDERSØKELSE PÅ GAYSIR

Helseutvalget gjennomførte også en miljøundersøkelse på Gaysir sommeren 2007. 252 kvinner og menn ga her tilbakemelding på hvordan de opplevde Helseutvalget som en helseforebyggende aktør blant MSM. Ni av ti lesere på Gaysir svarer at de noen gang har sett eller lest en plakat/brosjyre eller annet informasjonsmaterieell fra Helseutvalget. Andelen som har lest brosjyrematerieell i papirutgave er betydelig og større enn den som har lastet den ned fra nettet. Knappt seks av ti svarer at de har lest papirutgaven av brosjyren *Sex mellom menn*, knapt to av ti har lest brosjyren *SM- og fetisjsex mellom menn*, én av fire har lest informasjonsmaterieell om seksuelt overførbare infeksjoner og én av seks har lest brosjyren om hiv-positives livssituasjon (*Ny tid – ny inspirasjon*). Seks av ti – her er kvinnene inkludert – svarer at de benytter seg av Helseutvalgets kondomordning. Syv av ti svarer at de får tak i kondomene direkte fra Helseutvalget. Seks av ti svarer at de får tak i kondomer fra automater på utesteder og sauna, og én av ti i fuglekasser på cruisingområder. Knappt åtte av ti svarer at de er meget/eller svært fornøyd med Helseutvalgets kondomordning. Disse funnene samsvarer med de evalueringsdata som framkom ved brukerundersøkelsen Europride 2005 – hvor 884 kvinner og menn deltok.

INTERNETTUNDERSØKELSE I SAMARBEID MED FOLKEHELSEINSTITUTTET

Helseutvalget for bedre homohelse (Helseutvalget) og Nasjonalt folkehelseinstitutt, Avdeling for infeksjonsovervåking samarbeider om forskningsprosjektet "Chatting på Internett, e-dating og seksualatferd blant norske menn som har sex med menn (MSM) – en anonym Internett-basert undersøkelse på en nettportal for MSM". Data er innhentet gjennom et webbasert spørreskjema på Gaysir (n = 2579). I denne undersøkelsen vil sikrere sex atferd blant MSM bli problematisert på bakgrunn av en rekke levestandardvariable deriblant bruk av rusmidler, hiv-status og sammekjønnsseksuell livsform. Helseutvalget skal, i samarbeid med Folkehelseinstituttet, med utgangspunkt i dette datasettet publisere to vitenskapelige artikler i nasjonale/internasjonale tidsskrifter. Disse vil være ferdigstilt i 2009.

KURS OG GRUPPEVIRKSOMHETEN

SEMINAR HIV-POSITIVE: NY TID NY INSPIRASJON

For tredje år på rad arrangerte HU seminaret Ny tid – Ny inspirasjon våren 2007. Dette seminaret henvender seg først og fremst til hiv-positive MSM som er nysmittede eller ikke har deltatt på seminar med Helseutvalget tidligere. Målsettingen med dette seminaret er å skape en arena hvor hiv-positive kan få kunnskap og informasjon fra fagpersoner og andre menn som er i samme situasjon som dem selv. Hver enkelt deltaker får dessuten anledning til å sette ord på sine personlige tanker og opplevelser om det å leve med hiv. Evalueringen av dette seminaret antyder at det virker utviklende og skaper trygghet blant deltakerne.

Foredragsholdere var Johannes Thorvaldsen fra Olafiklinikken, Michael Funch fra STOP AIDS i København samt to frivillige gruppeledere som delte sine erfaringer om det å leve med hiv.

Deltakere: 18

Gruppeledere: 8

Til sammen ble det lagt ned ca. 200 frivilligtimer i dette prosjektet.

UNGDOMSSEMINARET

Ungdomsseminaret er et hiv-forebyggende tiltak for unge voksne menn som har sex med menn i aldersgruppen 16–26 år. Tiltaket er miljøbasert og basert på opplæring og dialog mellom likemenn omkring det å håndtere vennskap, kjærlighet og sex. Seminarets hovedmål er å gjøre deltakerne bedre i stand til å praktisere sikrere sex og dermed forebygge smitte av hiv og andre seksuelt overførbare infeksjoner. Viktige delmål er å gjøre deltakerne trygge på sin egen seksuelle orientering, bedre deres forståelse av egen livssituasjon og de sosiale sammenhengene som den enkelte kan inngå i. Ungdomsseminarene skal også legge til rette for individuell nettverksbygging.

I 2008 arrangerte Helseutvalget to Ungdomsseminarer – for unge menn som liker menn. Ett ble arrangert på Jæren utenfor Stavanger, i samarbeid med LLH-Rogaland og med økonomisk støtte fra Rogaland fylkeskommune. Deltakerne ble rekruttert fra store deler av Sør-Vestlandet. Det andre ble avholdt på Jevnaker i Oppland med deltakere hovedsaklig fra Østlandsområdet.

Deltakere: 42

Gruppeledere: 8

Til sammen ble det generert ca. 300 frivilligtimer i dette prosjektet.

GUTTER+GUTTER

Gutter + Gutter er en samtalegruppe for unge menn opp til 26 år, som forelsker seg i eller har sex med menn. Inntil åtte deltagere og to gruppeledere møtes én kveld til gruppesamtale om hvordan det er å være ung og homofil i Norge. Gruppesamtalen fokuserer på en rekke sider ved unge homofile menns livssituasjon på begynnelsen av 2000-tallet i Norge; som forholdet til familien, samt heterofile og homofile venner, det å være ung mann i et voksent homofilt miljø, rusmiddelbruk og sikrere sex, åpenhetsproblematikk og det å være ung homofil og arbeidstaker/student.

Tiltaket ble administrert av én ansatt i Helseutvalget i 25 % stilling og gruppene har vært ledet av fire frivillige gruppeledere. I 2007 ble det arrangert seks samtalegrupper. Fire i Oslo, én i Trondheim og én i Bergen. Til sammen ble det lagt ned ca. 200 frivilligtimer i dette prosjektet.

Deltakere: 30

Gruppeledere: 4

LATE BLOOMERS SAMTALEGRUPPER

Late Bloomers er et tilbud til menn som *kommer ut* som homo- eller bifil i godt voksen alder. En del har levd lange liv i heterofile relasjoner uten å erkjenne eller fortelle noen om sin homoseksualitet. Det var planlagt to samtalegrupper for Late Bloomers (LB) i 2007. Begge gruppene ble gjennomført i Oslo. Den første samtalegruppen ble avholdt i perioden april til juni med 8 møter og 7 deltakere. Den andre hadde 4 deltakere i perioden, og ble avholdt i perioden september til oktober. Samtalegruppene ble ledet av to tidligere gruppedeltakere sammen med to skolerte gruppeledere.

Deltakere: 11

Gruppeledere: 4

LATE BLOOMERS SEMINAR

Høsten 2007 ble det avholdt gjenforeningsseminar for alle tidligere deltakere i Late Bloomers samtalegrupper i regi av Helseutvalget. 32 av til sammen 60 deltakere, i perioden 2005 til 2007, deltok på gjenforeningsseminaret. Seminaret ble gjennomført 20. til 21. oktober 2007. Det ble holdt to forberedende møter, avholdt veiledning mellom hvert gruppemøte samt felles debriefing etter endt seminar.

Deltakere: 32

Gruppeledere: 6

FREDAGSKLUBBEN – LATE BLOOMERS NETTVERK

Nettverksgruppen har hatt 11 månedlige fredagstreff à 2 timer, i 2007. Fredagsklubben er sosiale treff for tidligere samtalegruppedeltakere, men er også åpen for andre Late Bloomere som er interessert i tilbudet. Det møter opp fra 5 til 15 deltakere pr. nettverkstreff. Late Bloomers nettverksgruppe har en ansvarsgruppe bestående av fire tidligere gruppedeltakere, som blir fulgt opp av en ansatt. Disse bytter på å ha ansvar for treffene, og møtes én gang i halvåret for fastlegging av program m.m.

FUCKSHOP

For første gang ble det arrangert *FUCKSHOP – Klart kul med knull* – for hivpositive MSM i Norge. Dette miniseminar er et sikrere sex konsept utviklet av RFSL Stockholm. Seminaret ble ledet av Walter Heidkamp (RFSL) samt lege/sexolog Thomas Tønseth, fra Brynsenglegene. Det deltok 12 hiv-positive homser. Seminaret var organisert delvis som foredrag, gruppearbeid og plenumsdiskusjoner omkring ulike

sider ved det å tilhøre gruppen MSM og det å ha analsex. Målsettingen var å gjøre deltakerne bedre rustet til å ivareta egen og andres helse og få en større trygghet og innsikt i egen seksualitet.

Evalueringen antyder at deltakerne opplevde dette analsexseminaret som en annerledes og spennende måte å snakke omkring det tabubelagte og sikrere sex.

Deltakere: 12

Gruppeledere: 2

GJENGANGERGRUPPE

Gjengangergruppen var et pilotprosjekt i samarbeid med Olafiaklinikken. Målsettingen med tiltaket var å fange opp menn som har sex med menn som gjennom gjentatte hiv-tester avslører at de har mye risikosex, og motivere dem til å endre sine seksualvaner. Samtaler og veiledning i likemannsbaserte samtalegrupper skal gjøre dem bedre rustet til å mestre sikrere sex.

Tiltross for rekrutteringsproblemer fra Olafiaklinikkens side konkluderes det med at gjengangergruppen er et krevende og interessant prosjekt som bør utvikles videre.

Deltakere: 3

Gruppeledere: 2

LIVSSTIL & HOMOLIV ØSTLANDET, VESTLANDET OG NORD-NORGE

Det ble gjennomført tre Livsstil og homoliv-seminarer i 2007. Seminar tar opp særskilte sider ved homo- og bifile kvinner og menns livssituasjoner og hvordan disse påvirker valgene målgruppen tar i forhold til rus. Gjennom å dele erfaringer i små grupper ut fra et strukturert tematisk opplegg søker kurset å skape refleksjon og legge grunnlaget for atferdsendring. Kursets plenumsesjoner presenterer erfarings- og forskningsbasert kunnskap som kan bidra til at deltakerne lettere ser sammenhenger mellom egne og andres erfaringer og de strukturelle faktorene som påvirker homo- og bifiles liv. Hovedfokuset i kurset Livsstil og homoliv er på rusmiddelbruk.

Kjønnsfordelingen på disse seminarene er tilnærmet lik, og deltagerne blir delt inn i to grupper for menn og to grupper for kvinner. I alle plenumsesjoner er kvinner og menn samlet.

Gruppelederne ble rekruttert fra Helseutvalgets frivilliggruppe, med erfaring fra gruppevirksomhet. De ble skolert gjennom tre samlinger hvor etikk, program og samtaleteknikk og gruppeledelse ble gjennomgått. Etter seminaret ble det gjennomført de-brief og senere et evalueringsmøte.

De tre seminarene i 2007 ble alle avholdt utenfor Oslo:

Sundvollen, Østlandet 12. og 13. mai 2007

Sotra, Vestlandet 6. og 7. september 2007

Sommarøy, Nord Norge 24. og 25. oktober

Til sammen:

Deltagere: 57

Gruppeledere: 9

Sammenlagt ble det generert ca. 500 frivilligtimer i dette prosjektet.

WORKSHOP I TROMSØ, 19. OKTOBER 2007

Helseutvalget arrangerte en workshop i kulturhuset i Tromsø under Homsø (Tromsøs Skeive dager), etter forespørsel fra Skeiv Ungdom og LLH-Troms. Workshopen hadde til hensikt å gi en smakebit samt rekruttere til seminaret Livsstil & Homoliv, som skulle arrangeres i Tromsø ca. én måned senere.

Workshopen var delt opp i tre deler. I første delen, verdibørsen, ble deltagerne bedt om å ta standpunkt og synliggjorde sine holdninger og verdier knyttet til det å leve sammekjønnsseksuelle liv.

Andre del besto av gruppeoppgaver og diskusjoner om miljøtilhørighet mm.

I siste del ble det formidlet erfarings- og forskningsbasert kunnskap om levekår og seksuell helse blant MSM og KSK.

En ansatt og en frivillig sto for planleggingen og gjennomføringen av tiltaket. Det ble lagt ned ca. 30 frivilligtimer i dette tiltaket.

Antall deltagere: 15 deltagere

Frivillig leder: 1

Ansatt: 1

RAS-NETTVERKET

Nettverket er en møteplass og arena for homofile og lesbiske som ønsker seg en rusfri arena hvor de kan møte likesinnede. Her slipper de presset fra de tradisjonelle møteplassene som ofte serverer alkohol, og har en lav terskel for øvrig rusbruk. Nettverket møtes en gang i måneden og består i dag av ca. 10 personer. Møtestedet er Kongens gate 12. Gruppen er selvreven og organiserer møteaktivitetene med støtte fra én ansatt.

SINGELLIV & SAMLIVSSEMINAR

I 2007 ble det arrangert to Singelliv & samlivsseminarer. Prosjektet ble planlagt og gjennomføringen ble ledet av en ansatt fra Helseutvalget. 10 gruppeledere var involvert i arbeidet med utformingen av tematikk og program for de to helgene. Det ble gjennomført tre skoleringskvelder forut for seminarene.

Målsettinger:

- Formidle ny forskningsbasert kunnskap om skjevfordeling av helseplager og alkoholkonsum i målgruppen.
- Styrke kunnskapsnivået og deltagerens ivaretagelse av sin seksuelle helse, identitet og selvforståelse

Familieterapeut Edel Rønning holdt foredrag om kommunikasjon i parforhold.

[Til sammen ble det generert ca. 400 frivilligtimer og 170 ansatte timer i begge seminarene.]

Singelliv & Samlivsseminar 17.& 18. februar og 17.& 18. mars

Antall deltagere: 63

Gruppeledere: 8

Seminarledere: 1

GJENFORENING ETTER SEMINAR FOR LATE BLOOMERS KVINNER

Høsten 2006 arrangerte Helseutvalget et eget Late Bloomers-seminar for kvinner. To måneder etter seminaret inviterte vi til et gjenforeningsseminar. Samlingen gikk over en ettermiddag og kveld. Formålet var å plukke opp tråden fra temaer deltagerne snakket om under seminaret høsten 2006, samt legge tilrette for nettverksbygging.

Gjenforeningen besto av en del med strukturerte gruppesamtaler om tiden etter forrige seminar. Det ble også brukt tid på å diskutere behov for nettverk eller etablering av nye møteplasser. I etterkant av gjenforeningen har deltagerne på eget initiativ dannet nettverket Late Bloomer Ladies, som organiseres under LLH-Oslo og Akershus.

Deltakere: 17

Frivillige: 4

Ansatte: 1

GRUPPELEDER-KICK-OFF PÅ VILLA LILLEBORG 29. AUGUST 2007 I VILLA LILLEBORG

Målsettingen for dette kick-off seminaret var å motivere Helseutvalgets frivillige gruppeledere for videre aktiviteter, samt å få tilbakemeldinger om deres behov for videre kompetanse og oppfølging i rollen som gruppeledere.

Samlingen ble avsluttet med middag og sosiale aktiviteter.

Samlingen ble gjennomført Deltakere: 26 gruppeledere

Ansatte: 6

INDIVIDBASERTE TILTAK

RÅDGIVNING/VEILEDNING

Helseutvalgets veiledningssamtaler har i 2007 i hovedsak blitt ivarettatt av to personer. Ansvar for å kvalitetssikre tilbudet har ligget hos en ansatt sosionom.

Det ble registrert totalt 163 individuelle henvendelser om rådgivning til Helseutvalget i 2007. I tillegg har vi mottatt hundrevis av henvendelser på e-post og telefon fra hele landet. Disse samtalene kan handle om risiko for hiv-smitte, komme-ut historier og annen identitetsproblematikk. Mange som henvender seg har behov for å dele noe om sin egen livssituasjon som de føler at de ikke kan formidle til andre. Helseutvalget mottar også årlig en rekke henvendelser fra helsestasjoner, klinikker etc.

Mange som har hatt en innledende veiledningssamtale med Helseutvalget har senere deltatt på Helseutvalgets forebyggende tiltak som grupper, seminarer og aktiviteter. Andre, som har hatt

behandlingsbehov m.m., er blitt sluset videre til en av våre samarbeidspartnere – som Rådgivningstjenesten m.m. En målsetting for veiledningstilbudet har vært å kartlegge hvilke andre aktører som finnes på det helseforebyggende området og som vil være aktuelle samarbeidspartnere i årene som kommer.

MILJØBASERTE TILTAK

INFORMASJONSPAKKER MED GRATIS KONDOMER OG VANNBASERT GLIDEMIDDEL

Helseutvalget setter pris på at Sosial- og helsedirektoratet deler vår syn på viktigheten av gratis kondomer og vannbasert glidemiddel. Utover det å beskytte mot hiv og andre seksuelt overførbare infeksjoner kan kondomet ha symbolverdi knyttet til begreper som respekt, ansvarlighet og tillit. Det er av stor betydning at kondomer og glidemiddel er lett tilgjengelig for menn som har sex med menn fordi enkel tilgang bidrar til økt bruk av kondomer. Synlig plassering av kondomer og glid på treffsteder for homofile fungerer dessuten som påminnelse om hiv-epidemien og om sikrere sex. Helseutvalget distribuerer gratis kondomer og glidemiddel på barer og diskoteker, saunaer, på utendørs sjekkesteder, kaféer, via LLHs og Skeiv ungdoms lokallag og gjennom bestillinger på Internett (infopakke). På utendørs sjekkesteder finnes fuglekasser med kondomer og glidemiddel. Det er montert spesiallagde kondombeholdere på flere utesteder. I 2007 distribuerte Helseutvalget 3984 informasjonspakker til MSM i hele Norge med kondomer, vannbasert glidemiddel og informasjonsmateriell.

SAUNAARBEIDET I 2007

Saunaene i Oslo har fått mye fokus og blitt knyttet til utbruddet av hiv i Oslo blant menn som har sex med menn. Folkehelseinstituttet har vært bekymret for saunaenes rolle i denne sammenheng. Helseutvalget har siden 2003 vært opptatt av sikrere sex på de såkalte gråsoner-arenaene. I samarbeid med Folkehelseinstituttet, Olafiklinikken, sauanaeierne og Smittevernoverlegen i Oslo har vi diskutert kjøregregler for sikrere sex på saunaene My Friend Club og Club Hercules visse kjøregregler.

Temaer som har vært problematisert i 2007 har vært : bruk av mørkerom/belysning, fulle gjester, hygiene, røyking, videoer som viser usikker sex, kondom og tilgjengelighet på informasjon. I tillegg har man blitt enige om at slynger har blitt fjernet.

SKEIVE DAGER I OSLO 2007

Helseutvalget deltok på Skeive Dager 2007 med egen stand i Pride park-området på Rådhusplassen. En slik deltakelse gir oss en unik mulighet å komme i kontakt med målgruppen. På standen ble det delt ut kondomer, informasjon om Helseutvalgets ulike tiltak samt om sommerkampanje "Reis nå, betal senere". Vi rekrutterte også respondenter til miljøundersøkelse som skulle evaluere Helseutvalget og våre tiltak. Standen ble bemannet av 10 frivillige sammen med ansatte.

16. juni arrangerte Helseutvalget en sommerfest for frivillige medarbeidere, samarbeidspartnere og ansatte, som avspark til Skeive dager og vårt arbeide under festivalen. Festen ble arrangert i samarbeid med klubbkonseptet *Fire* på Stratos i Folketeaterbygningen.

SOBER PRIDE

Sober Pride, et rusfritt arrangement under Skeive Dager, ble i 2007 arrangert for fjerde gang på rad. Det var planlagt grilling i Middelalderparken, men da det regnet kraftig ble arrangementet holdt innendørs. Dette og liknende rusfrie arrangementer er viktige tiltak for lesbiske og homofile, som har behov for motivasjon og støtte til å holde seg rusfri under arrangementer hvor det tradisjonelt benyttes mye alkohol.

UTELIV – PILOTPROSJEKT

Prosjektets målsetting var å øke bevisstheten, blant homofile og bifile menn som deltar på utelivsarenaene for MSM, om sårbarhet for hiv og seksuelt overførbare infeksjoner. Dette miljøtiltaket fokuserer på homofiles strukturelle sårbarhet, med et særlig fokus på sammenhenger mellom bruk av utelivsarenaer, rusproblematikk og hiv/seksuelt overførbare infeksjoner. Pilotprosjektet ble gjennomført høsten 2007 av fire engasjerte frivillige og ble ledet av en prosjektansvarlig fra Helseutvalget.

Utelivsteamet var tilstede på følgende steder: My Friend Club, Club Hercules, London Pub og Ett Glass. Arbeidet var organisert slik at Utelivsteamet først var tilstede på en sauna, hadde en pause og deretter jobbet en periode på ett av utestedene. I helgene var arbeidstiden fra midnatt til kl 03:00. Som en kvalitetssikring var det alltid to som jobbet sammen. En del av grunnutrustningen var en særegen veske med aktuelt informasjonsmateriell og kondomer og vannbasert glidemiddel.

YOU LUBE – PROMOTING SAFER SEX VIDEOKONKURRANSE OM SIKRERE SEX

I samarbeid med Gaysir gjennomførte Helseutvalget en interaktiv kampanje knyttet til sikrere sex våren 2007. Målet med kampanjen var å rette oppmerksomheten mot sikrere sex hos gruppen "menn som har sex med menn". Kampanjen hadde som mål å få internetbrukere til å produsere egne sikrere sex videoer. Disse skulle kunne lastes opp på Gaysir hvor medlemmene selv kunne stemme fram sin favoritt. Ditt så sørgelig, morsomt, trist, sårt som du selv måtte ønske! Konkurransen startet 1.mars og ble avsluttet 11. april.

Helseutvalget fikk i 2007 inn 18 bidrag og videoene ble vist omlag 18 000 ganger. Gaysirs brukere kåret filmen *Usynlig* laget av Faviolia som den beste sikrere sex-bidraget. Kampanjen havnet på 7. plass over de mest leste artikler på Gaysir i 2007. Helseutvalget ønsker å gjenta konkurransen og tilrettelegge kåringen av årets beste sikrere sex video på Verdens aids dag i 2008.

You Lube-kampanjen ble markedsført på Gaysir og Helseutvalgets websider. I tillegg ble den lansert med plakater og flyers på Elsker, Naken, Et glass og London Pub – samt i lokalene til en rekke lokallag av Skeiv ungdom og LLH.

Helseutvalget hadde en tydelig link på konkurransesidene på Internett hvor man kunne bestille kondomer og glid. I tillegg hadde konkurranse sidene en link til "dette er fakta om hiv, SOI og sikrere sex" boks.

Utestedet Fincken i Bergen viste i 2007 vinnerbidragene på storskjerm. Vinnerbidraget ble også vist som forfilm under Skeive filmer festivalen under Skeive dager i Oslo i fjor.

VERDENS AIDSDAG

Verdens Aidsdag ble markert med en rekke ulike arrangementer både i Oslo og i landet for øvrig. Helseutvalget hadde hovedansvaret for et kulturarrangement som fant sted på Cosmopolite på kvelden. I samarbeid med FIRE, en Club basert frittstående aktør i homomiljøet i Oslo. Dette for å plassere temaet Ta Ansvar! i målgruppen menn som har sex med menn. Kvelden var delt i to avdelinger, en kulturpreget og en avdeling hvor club-setting var hovedfokus. Publikumsmessig fungerte kulturarrangementet etter forventningen, mens club-idéen ble mindre vellykket.

KUNNSKAPSFORMDLING

Bedre helhetlig ivaretagelse av hiv-positive pasienter

Helseutvalget gjennomførte i samarbeid med Sosial- og helsedirektoratet (Shdir) og Norsk Forening for Infeksjonsmedisin en fagkonferanse for helsepersonell, torsdag 27. og fredag 28. september 2007 på Soria Moria hotell og konferansesenter.

Bakgrunnen for konferansen var tilbakemeldingene fra hiv-positive homofile, om at mange savner psykososial oppfølging av de infeksjonsmedisinske avdelinger i Norge.

På grunn av nye og forbedrede medisiner har hiv-positive i dag bedre forutsetninger enn tidligere til å leve ett lengre liv med bedre livskvalitet og større kontroll med sin hiv-infeksjon. Dette stiller samtidig andre og nye krav til en helhetlig, livslang ivaretagelse av pasienter som lever med hiv.

Konferansen satte søkelys på hvilken rolle leger og sykepleiere spiller i dagens hiv-utfordring med ansvar for oppfølging av denne pasientgruppen. Kan det være en sammenheng mellom denne ivaretagelsen av pasientens hiv-infeksjon og pasientens evne til å ivareta seg selv og andre også i forhold til sikrere sex? Det faglige innholdet i konferansen ble utarbeidet av en egen programkomité bestående av representanter fra Sosial- og helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet, Norsk Forening for Infeksjonsmedisin, Aksept og HivNorge.

Utdrag av programmet:

- Foredrag om Hiv-epidemiologi: Hans Blystad, FHI
- Psykologisk atferdsendring: Førsteamanuensis Ingela Lundin Kvalem, UiO
- Foredrag om Smittebegrensning og ansvar: jurist Anne-Lise Hognerud, HivNorge og infeksjonsmedisiner Vidar Ormaasen, Ullevål US
- gruppearbeid på bakgrunn av aktuelle kasus
- Samarbeid mellom infeksjonsmedisiner og psykiater/sexolog: Foredrag Bente Bergesen, Aker US og Haakon Aars
- Erfaringer med ulike behandlingsregimer fra Sverige, England og Nederland: Anna-Sara

Abresparr, Kenneth Fjällborg, Karolinska sjukhuset; David Asboe, Chelsea & Westminster Hospital; Dr. Kees Brinkman, Onze Lieve Vrouwe Gasthuis Amsterdam.

- Smittet før ankomst-problematikk: Girmay Assemahegn, Aksept
- Internasjonale retningslinjer for oppstart av antiretroviral terapi med fokus på CD4 grenser, medikamentvalg og behandling ved primærinfeksjon: David Asboe, Chelsea & Westminster Hospital

Konferansen var godkjent av:

- Den Norske Lægeforeningens spesialistkomitéer som meritterende med 13 timer/poeng i infeksjonsmedisin og som valgfritt emne til videre- og etterutdanning i allmennmedisin med 14 timer.
- Norsk Sykepleierforbund har godkjent konferansen som meritterende til klinisk spesialist i sykepleie/spesialsykepleie med totalt 14 timer.

Deltakere: 120

Foredragsholdere: 16

INFOBOKSER

Helseutvalget har utplassert ca 50 infobokser rundt i landet. En pleksiglassboks med plass til brosjyrer og kondomer og glidemiddel har blitt distribuert til kafeer, barer, utesteder, saunaer, Skeiv Ungdoms og LLHs lokallag, infeksjonsmedisinske avdelinger m.m. Denne distribusjonskanalen for kondomer og infomateriell kommer i tillegg til Internett og utsendelser via posten.

SOI-FOLDERE

I samarbeidet mellom smittevernmyndighetene i Oslo og Olafiaklinikken, ble det i 2007 produsert foldere som omhandlet Hepatitt A og B, Syfilis og Uretritt. Helseutvalget har stått for distribusjonen av disse folderne gjennom infopakker (kondomutsendelser), infobokser, på saunaer, gjennom i utelivsprosjektet og via annonser på Gaysir.no. Det er bestemt å trykke opp en samlet folder for seksuelt overførbare infeksjoner i 2008 og da med informasjon også om Gonorré, Klamydia og hiv.

PROFILANNONSERING OG INFORMASJONSBROSJYRE

Helseutvalget har i løpet av 2007 hatt en rekke profilannonser på forskjellige Internettsteder og i en del magasiner/aviser med papirformat (HomoBergen, Gaysir, Utrop, Finn en venn etc). Det ble også laget en egen informasjonsfolder som sammenfattede våre arbeidsområder og våre tilbud. Det ble trykket 5000 eksemplarer, som alle ble utdelt på forskjellige aktiviteter i løpet av 2007. Vi planlegger nytt opplag i 2008, og da også på engelsk.

REIS NÅ, BETAL SENERE-KAMPANJEN

Statistikk fra 2006 og 2007 dokumenterer at 20% av nysmittede oppgir at de er blitt smittet i utlandet på ferie eller annen reise.

Antakeligvis skjer dette i større europeiske byer og i USA, eller på såkalte tradisjonelle homofile turistmål som eksempelvis Gran Canaria og Stiges. På flere av disse stedene er kondomtilgjengeligheten dårligere enn her hjemme. Hivprevalensen i utlandet er også mye høyere enn blant MSM i Norge. Våre kollegaer i England for eksempel, sier at minst hver tiende homse på utelivsarenaen i London nå er hiv-positive. Helseutvalgets Reis nå, betal senere kampanje fokuserer på kondomtilgjengelighet og sikrere sex når man drar på ferie til homoarenaene i utlandet.

Kampanjen ble lansert til Skeive dager 2007 og annonsert på homouteststeder med plakater (50cmx70cm), annonser i Blikk og i Pink Planet i tillegg til en del programblader for forskjellige arrangementer under skeive dager i Oslo. Plakater ble også sendt til alle Skeiv ungdom og LLHs lokallag. Å -fokusere på usikker sex problematikk, tilgjengelighet til kondomer ved reiser til utlandet er noe vi vil jobbe videre med i 2008. Helseutvalget vil også sette fokus på tilreisende som besøker gråsonearenaene i Oslo.

SERO-SORTING-KAMPANJEN

Gjennom Internett når Helseutvalget fram til MSM, både hiv-positive og negative, fra hele Norge. Vår målretta informasjonsarbeid på Gaysir har vært vellykket. Ikke minst gjelder dette homofil og bifil ungdom som man vanskelig treffer på andre arenaer. I 2007 fikk Helseutvalget dokumentert at deltakelse på Gaysir bidro til økt trafikk på våre egne hjemmesider. Ikke minst vår kampanje i november og desember 2007, som problematiserte såkalt sero-sorting, resulterte i en rekke debatter på Gaysirs og en rekordstor antall kondombestillinger. Vi mottok 1500 kondombestillinger i løpet av 2 uker. Helseutvalget ønsker å gjenta og ikke minst videreutvikle denne kampanjen i 2008.

Kampanjen ble utviklet i samarbeid med våre nordiske kollegaer på Nordisk møte samt deltakerne på Ungdomsseminaret i Stavanger. Annonsene som ble utviklet ble linket til to artikler som omhandlet temaer som risiko og partnervalg.

Kampanjen gjorde MSM oppmerksom på farene ved bruk av sero-sorting som sikrere sex-strategi. *Hiv er usynlig* -> <http://www.helseutvalget.no/tpl.html?catid=1&artid=421>

Hvilken risiko er du villig til å ta -> <http://www.helseutvalget.no/tpl.html?catid=1&artid=422>

I kombinasjon med sero-sorting kampanjen ble kampanjen *Dødsbra i senga* lansert. Også denne ble kjørt på Gaysir.no, Blikk.no i tillegg til plakater på treffsteder for homofile og på saunaene i Oslo. Vi har mottatt tre negative tilbakemeldinger på kampanjen. I forhold til de hundrevis positive tilbakemeldingene anser vi dette for en av de bedre kampanjene vi noensinne har gjennomført.

RUSFOREDRAG: SKEIVE DAGER 2003

Vi har meget gode erfaringer å bruke foredrag som utgangspunkt til diskusjon om rus blant lesbiske og homofile på temamøter, konferanser og lokale tilstelninger. Så også i 2007.

[WWW.HELSEUTVALGET.NO](http://www.helseutvalget.no)

Helseutvalgets nettside hadde 138 000 besøk med til sammen 600 000 sidevisninger i 2007. I tillegg kommer 40 000 sidevisninger fra våre 10 nettmøter på Gaysir.no. (<http://www.helseutvalget.no/tpl.html?catid=1&artid=430>). Informasjonsarbeidet kommer i tillegg til arbeidet overfor myndigheter, media, lokallag i LLH og Skeiv ungdom. På denne måten fungerer Helseutvalget som premissleverandør i miljøet, og får synliggjort aktuelle budskap og tilbud overfor målgruppen.

NETTMØTER PÅ GAYSIR

1. Nettmøter på gaysir.no: <http://www.gaysir.no/artikkel.cfm?CID=12075>

I 2007 arrangerte Helseutvalget og Gaysir 10 nettmøter. Nettmøtene representerer til sammen 40 000 sidevisninger og flere hundre besvarte spørsmål. Alle nettmøter har et eget tema som overskrift, men det nevnes at målgruppen også kan benytte anledningen til å stille spørsmål utenom oppgitt tema. Ett mål med nettmøtesamarbeidet med Gaysir er å synliggjøre andre tilbud og andre fagpersoner for målgruppen. To av nettmøtene handlet særskilt om rusproblematikk. Nedenfor ser du hva nettmøtene i 2007 handlet om.

Mange blir mobbet

(16.10) I ungdomstiden opplever mange unge at de blir mobba og mange kan føle seg liten og hjelpesløs i en slik situasjon.

Massiv respons på sikrere sex og homohelse

(01.10) Over 650 Gaysir-brukere har allerede svart på spørreundersøkelsen fra Folkehelseinstituttet og Helseutvalget.

Er du en Late Bloomer?

(02.09) Det er mange grunner til at både kvinner og menn først i voksen alder oppdager at de har en tiltrekning til samme kjønn.

Livet tok en annen retning

(30.04) - Vi regner med at i underkant av 1000 menn som har sex med menn lever med hiv i Norge i dag, skriver Kim i dagens nettmøte.

Hvem skal jeg si det til?

(16.04) Visste du at helseutvalget har et eget samtaletilbud? Du kan spørre om alt du har på hjertet. Les spørsmål og svar »

Er poppers farlig? Hva er crack-kokain?

(18.03) Trender i London blir ofte trender i Oslo, og slår noen av trendene til hva rusbruk angår, så kommer utfordringene til å stå i kø også her i byen.

Klør det i buksene?

(05.03) Det klør i urinrøret, hva kan det være? Vi har oppdatert saken med flere spørsmål & svar. Les spørsmål og svar »

Hva er en fetisj?

(12.02) Er det er mye dop i SLM-miljøet? er fisting farlig? Det kom inn mange spørsmål under dagens nettmøte med Helseutvalget og SLM.

Alt du lurte på om lesbisk helse

(29.01) Sex i langvarige forhold, slikkelapper, begjær og orgasmer var blant tingene lesbene ville prate om i nettmøte med Helseutvalget.

Når drikker man for mye?

(14.01) Hvor mye er for mye alkohol? Er det mest skadelig å drikke litt hver dag eller mye av og til? Når blir alkoholbruken et problem? Og fins det standarder for hvor mye man maksimalt bør drikke?

VEILEDNING AV SYKEPLEIERSTUDENTER VED HØGSKOLEN I OSLO (HIO)

Helseutvalget startet i 2006 med veiledning av studenter i 2. klasse ved høgskolen i Oslo. I 2007 hadde 3 grupper med sykepleierstudenter praksisperioden sin hos Helseutvalget. Studentene brukte åtte uker på å skrive en prosjektoppgave i forebyggende og helsefremmende arbeid med utgangspunkt i homohelse blant lesbiske og homofile. De fikk faglig veiledning og oppfølging av to ansatte i Helseutvalget to timer én gang i uken.

Problemstillinger i 2007 har vært:

1.gruppe

Hvilke faktorer blant lesbiske kvinner bidrar til god livskvalitet?

2.gruppe

Hvilke erfaringer har helsesøster for å imøtekomme unge lesbiske og homofiles behov for åpenhet rundt seksuell identitet

3.gruppe

Hvordan kan helsevesenet legge til rette for en bedre ivaretagelse av homofile Hiv-pasienter , i det første møtet etter hiv-diagnosen er stilt? 2007

Totalt har 24 sykepleiestudenter hatt praksis hos oss i året som gikk.

HELSEUTVALGET I MEDIA

- Gaysir (VG), 13. januar, *Den nye hiv-bølgen blant menn som har sex med menn*, <http://www.gaysir.no/artikkel.cfm?CID=11960>
- Blikk, 15. februar, *Å komme ut som voksen*, <http://www.blikk.no/nyheter/sak.html?kat=1&id=7524>
- Blikk, 28. februar, *Vil ha med gutter*, <http://www.blikk.no/nyheter/sak.html?kat=9&id=7612>
- Folkehelseinstituttet, 7. mars, *Rekordår for hivinfeksjon*, http://www.fhi.no/eway/default.aspx?pid=233&trg=MainLeft_5669&MainLeft_5669=5544:63691::0:5667:1::0:0
- Suicidologi, nr.1 2007, *Ignorering av seksuell orientering i helsevesenets møte med selvmordsnære pasienter*, <http://www.med.uio.no/ipsy/ssff/suicidologi/2007-nr1/Angeltvedt.pdf>
- VG, 9. mars, *Hiv-bølge etter saunasex*, <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/artikkel.php?artid=142777>
- Gaysir, 5. april, *Snart slutt på sikrere sex*, <http://www.gaysir.no/artikkel.cfm?CID=12137>
- Aftenposten, 10. april, *Hiv-eksplosjon blant homofile*, <http://www.aftenposten.no/helse/article1728349.ece>
- Gaysir/Nettmøte, 13. april, *Livet tok en annen retning*, <http://www.gaysir.no/artikkel.cfm?CID=12187>
- Gaysir, 16. april, *Homosex på RadiOrakel*, <http://www.gaysir.no/artikkel.cfm?CID=12160>
- Gaysir, 28. april, *Når fram med sex-budskap*, <http://www.gaysir.no/artikkel.cfm?CID=1218>
- Aftenposten, 13. mai, *Trenger åpenhet om HIV*, <http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/article1784421.ece>
- VG, 18. mai, *Vil gi fulle homser sauna-nekt*, <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/artikkel.php?artid=167338>
- BLIKK, 30. mai, *På homoskole i Helseutvalget*, <http://www.blikk.no/nyheter/sak.html?kat=1&id=8307>
- Dagbladet, 7. juli, *Det nye dødsdøpet*, <http://www.dagbladet.no/tekstarkiv/artikkel.php?id=5001070066467>
- Gaysir, 19. juli, *Homobevegelsens hiv-arbeid*, <http://www.gaysir.no/artikkel.cfm?CID=12489>
- NOVA, 12. september, *Lesbiske og homofile tenåringer: en særlig utsatt gruppe*, <http://www.nova.no/index.gan?id=15067&subid=0>

- Aftenposten, 13. september, *Homofile blir mobbet og banket*, <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article1991529.ece>
- Gaysir, 1. oktober, *Massiv respons på sikrere sex og homohelse*, <http://www.gaysir.no/artikkel.cfm?CID=12512>
- Gaysir, 29. oktober, *Unge gutter snakker om sex og følelser*, <http://www.gaysir.no/artikkel.cfm?CID=12565>
- Aftenposten, 1. desember, *Fattige dør, rike lever videre*, <http://www.aftenposten.no/fakta/innsikt/article2130347.ece>
- Gaysir, 29. desember, – *Hvem skal jeg si det til?*, <http://www.gaysir.no/artikkel.cfm?CID=12075>

DELTAGELSE PÅ KONFERANSER OG MØTER.

- Responsibility and Partnership: Together Against HIV/AIDS, Bremen, 12.-13. mars 2007: Faglig og administrativ leder ble invitert sammen med den norske delegasjonen til konferansen arrangert av EU.
- Smitteverndagene 6. og 7. juni Folkehelseinstituttet. Faglig og administrativ leder Rolf holdt foredrag om Helseutvalgets hiv-forebyggende arbeid blant menn som har sex med menn.
- Erfaringskonferanse barne- og likestillingsdepartementet (BLD) 13-14. september: Helseutvalget bidro på konferansen gjennom at faglig og administrativ leder var møteleder for første del av konferansen hvor blant andre Susan Cochran, Bera U. Moseng og ... FHI i Sverige holdt innledninger.
- Fagseminar BLD 18. september Som et ledd i arbeidet med Manifest mot mobbing og en oppfølging av rapporten "Kunnskapsstatus om kjønnsrelatert mobbing blant barn og unge", inviterte departementet til et fagseminar for å få belyst temaet kjønnsrelatert mobbing. Bera og jeg deltok
- Årsseminar for Medisinernes seksualopplysning, Gol, 11. oktober: Bera U. Moseng og Rolf Angeltvedt holdt felles forelesing om skjevfordeling av helse blant lesbiske, homofile og bifile.
- Foredrag for Tannlegeforeningen, 12. oktober: Kim Fangen foredro om Hiv-positives møte med helsevesenet.
- TV-aksjonen, NRK, 21. oktober: Kim Fangen.
- Utenriksdepartementet og NORAD, 25. og 26. oktober: Kim Fangen holdt foredrag på seminaret.
- HivNorges fagkonferanse, Verdens AIDS-dag 1. desember: Kim Fangen holdt foredrag.
- C10 The annual CHAPS-conference, London mars 2007: Konferansen arrangeres hvert år av Terrence Higgins Trust på vegne av CHAPS-nettverket, som består av organisasjoner i Storbritannia som arbeider med hiv-forebygging blant MSM. Dette er også en konferanse som våre samarbeidspartnere i det hiv-forebyggende arbeidet i resten av Skandinavia deltar på. Konferansen fokuserer på aktuelle problemstillinger og er et nyttig forum for diskusjon og utveksling av erfarings- og forskningsbasert kunnskap om aktuelle temaer i det hiv-forebyggende arbeidet. Konferansen samler deltakere fra hele Europa og hadde i fjor mer enn 300 deltakere. Helseutvalget deltok med 2 ansatte og styreleder. <http://www.chapsonline.org.uk/c10>
- Sosial- og helsedirektorets psykisk helse-konferanse, Oslo 14. mars
- Det nasjonale hiv- og aidsrådet
- Lobbyarbeid rettet mot handlingsplanen *Sosial ulikhet i helse* møter med KrF, Høyre, AP og SV.
- Ledermøte/samarbeidsmøte LLH/Skeiv ungdom/HU
- Hiv-Forum bestående av HivNorge, Aksept og Helseutvalget
- Temakvelder
- 4. mai, LLH Innlandet, Gjøvik, rusforedrag.
- 30. mai Skeiv Ungdom Oslo/Akershus om seksualitet og sex.
- 7-8. September Skeive Dager Trondheim, stand i gate og på kvinnekveld,

NORDISK MØTE 2007 ONSDAG 3. – 5. OKTOBER 2007

Helseutvalget var vert og arrangerte nordisk konferanse for ansatte i hiv-forebyggende organisasjoner i Norden som har menn som har sex med menn som målgruppe. Konferansen ble avholdt på Grand hotell konferansesenter i Oslo og følgende organisasjoner deltok. RFSL, Stockholm, Göteborg, Skåne. Stop Aids København og Århus fra Danmark. SETA fra Finland.

BESØK I INDIA

Helseutvalget fikk en forespørsel fra UD om å reise til India 10.- 16. juni 2007 for å besøke UNADIS i India for å sjekke ut muligheten for å etablere et hiv-forebyggende samarbeid mellom Norge og India. Oppdraget gikk ut på i løpet av en snau uke å kartlegge aktuelle problemstillinger blant menn som har sex med menn og andre seksuelle minoriteter i India. (transseksuelle/hijras, lesbiske, bifile kvinner og menn og mannlige sex arbeidere.). Besøket ble organisert av UNAIDS i Dehli i samarbeid med India Network for Sexual

Minorities – INFOSEM og innbefattet besøk i organisasjoner som arbeidet med hiv-forebygging i byene Dehli, Mumbai og Chennai. Turen ble finansiert av utenriksdepartementet.
Det er utarbeidet en egen rapport som er tilgjengelig i PDF- format Helseutvalgets hjemmesider.

Følgende Indiske non-governmental organizations og miljøbaserte organisasjoner ble besøkt:

India Network for Sexual Minorities (INFOSEM)

Humsafar

Naz India MSM project

Sanghini (India) Trust Lesbian Activists in Dehli

Pahal Foundation

Lawyers Collective

Char Chowghi

Aanchal Trust by lesbian activist Geeta Kumana (Mumbai)

SWAM

Positive MSM group and Sudar Foundation (Hirja CBO)

Delegasjonen fra Helseutvalget bestod av styreleder Tore Holte Follestad, faglig og administrativ leder Rolf Angeltvedt, og prosjektleder Kim Fangen.

Til Vardens Revisjonskontor AS

I forbindelse med Deres revisjon av årsregnskapet for Helseutvalget for bedre homohelse pr. 31.12.2007, bekrefter vi at årsregnskapet blir avlagt i overensstemmelse med lov og god regnskapsskikk.

Vi bekrefter etter beste evne og overbevisning følgende uttalelser:

- Vi erkjenner vårt ansvar for implementering og drift av regnskaps- og intern kontroll-systemer som er utformet for å forhindre og avdekke misligheter og feil.
- Vi har gitt revisor opplysning om resultatene av våre vurderinger av risikoen for at regnskapet kan inneholde vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter.
- Det har ikke forekommet uregelmessigheter hvor ledelse eller ansatte med betydningsfull rolle i regnskaps- og intern kontroll-systemene er involvert, eller andre uregelmessigheter som kunne ha hatt vesentlig betydning for årsregnskapet.
- Regnskapssystemet, registrerte opplysninger og all underliggende dokumentasjon samt alle referater fra styremøter og arbeidsutvalg, har vært holdt tilgjengelig for Dem.
- Vi bekrefter fullstendigheten av opplysningene som er gitt om hvem som er foretakets nærstående parter og tilstrekkeligheten av opplysninger i årsregnskapet om nærstående parter og transaksjoner med disse.
- Årsregnskapet inneholder ikke vesentlige feil eller mangler.
- Følgende er blitt behørig registrert og, når det er aktuelt, tilfredsstillende redegjort for i årsregnskapet:
 - a) Eventuelle saldoer og transaksjoner med nærstående parter.
 - b) Eiendeler stilt som sikkerhet.
- Vi har ingen planer eller hensikter som kan medføre vesentlige endringer i balanseførte verdier eller klassifisering av eiendeler og gjeld.
- Helseutvalget har tilfredsstillende hjemmel til alle eiendeler, og det er ingen pantsettelser av eller heftelser på helseutvalgets eiendeler.
- Vi har på tilbørlig måte regnskapsført eller opplyst om alle forpliktelser, både aktuelle og latente. Helseutvalget har ingen garantier avgitt til tredjepart.
- Det har ikke forekommet hendelser etter periodens utløp som medfører justeringer av, eller tilleggsopplysninger i, årsregnskapet eller i noter til årsregnskapet.
- Det er ikke mottatt krav i forbindelse med rettssaker, og vi forventer heller ikke å motta slike krav.
- Det eksisterer ingen formelle eller uformelle bindinger eller sikkerhetsstillelser vedrørende noen av våre kontant- og bankbeholdninger, bortsett fra skattetrekksmidler nevnt i note 4.

Oslo, den

25. mai 2008

Styreleder

Faglig og administrativ leder

Helseutvalget for bedre homohelse
Resultatregnskap
pr. 31.12.2007

	Note	2007	Budsjett 2007 (24.09.07)	2006
Inntekter				
Driftstilskudd Sosial og helsedirektorat	1,3	5 750 138	5 700 000	5 761 413
Overført underskudd HIV 2006	1	-106 961		
Tilskudd verdens AIDSdag		0		4 000
Andre inntekter og tilskudd		527 928	421 200	101 500
Sum tilskudd		6 171 105	6 121 200	5 866 913
Kostnader				
Lønn, honorar og feriepenger		2 489 095	2 555 283	2 443 760
Styrehonorar		40 320	39 000	39 389
Arbeidsgiveravgift		370 634	360 295	351 491
Forsikring personal/kontingent HSH		11 757	20 000	17 430
OTP		56 570	46 375	0
Andre personalkostnader		62 494	55 000	50 026
Sivilarbeider		122 075	70 000	68 366
Kurs/Seminarer		33 037	75 000	155 418
Sum lønn/sosiale kostnader		3 185 982	3 160 953	3 125 880
Revisjon		46 000	45 500	45 500
Regnskapsbistand		78 473	60 000	52 101
Andre honorar		1 375	10 000	3 750
Husleie		289 664	270 000	282 600
Elektrisitet		0	15 000	-15 000
Flytteutgifter		0	0	2 625
Renhold		32 749	45 000	31 101
Avskrivninger	6	38 154		0
Inventar og leie utstyr		47 994	35 000	74 380
Reparasjoner og vedlikehold utstyr		31 289	10 000	7 696
Kontorrekvisita		51 388	55 000	57 510
Aviser, tidsskrifter, bøker mv.		13 608	17 500	14 377
Dataprogrammer og kjøp utstyr		83 565	100 000	63 448
Telefon/fax/internett		73 413	65 000	73 079
Porto/frakt		24 491	57 500	67 858
Firmaforsikringer		12 918	16 000	7 386
MVA kompensasjon		-90 231		0
Sum driftskostnader		734 850	801 500	768 411
Reise og møteutgifter styret		16 845	15 000	10 537
Reise og møteutgifter ansatte		15 264	20 000	11 819
Reise og møteutgifter annet		11 716	35 000	10 934
Chaps konferanse		29 966	25 000	39 200
Julebord		30 848	30 000	30 348
Gaver og bærebuketter		1 862	10 000	10 271
Andre Driftsutgifter		7 125	5 000	
Sum reiser, info, løpende		113 626	140 000	113 109
Prosjektkostnader		2 378 580	2 051 500	1 825 610
Sum Prosjektkostnader		2 378 580	2 051 500	1 825 610
Sum kostnader		6 413 038	6 153 953	5 833 010
Finansinntekter		4 291		200
Finanskostnader		18 888	20 000	28 390
Netto finans		-14 597		-28 190
Overført underskudd til 2008	1,2	256 530	52 753	-5 713

Årsresultat

0

0

Helseutvalget for homofile
Balanse pr. 31.12.2007

	Note	2007	2006
Eiendeler			
Stand for homodager	6	20 975	0
Inventar	6	15 333	0
Maskiner og utstyr	6	40 000	0
Sum driftsmidler		76 308	0
Personallån		0	77 614
Forskuddsbetalte kostnader		236 667	12 918
Kundefordringer		105 478	40 373
Deposita husleie		69 800	69 800
Kassebeholdning Trondheim		3 367	3 367
Bankinnskudd	4	70 237	256 590
Sum omløpsmidler		485 549	460 662
 Underskudd ovf 2008 HIV	 1	 296 018	 106 962
Sum overføring 2006		296 018	106 962
 Sum eiendeler		 857 875	 567 624
 Egenkapital			
Tidligere års resultat	5	-109 989	-109 989
Sum opptjent egenkapital		-109 989	-109 989
 Gjeld			
Personallån til gode		6 973	0
Avsetning kostnader 2006		0	0
Leverandørgjeld		397 463	111 001
Forskuddstrekk		110 732	83 780
Skyldig andre trekk		14 247	9 376
Skyldig arbeidsgiveravgift		73 231	58 198
Påløpt arbeidsgiveravg. av feriepenger		33 120	27 967
Feriepenger		234 703	205 528
Overskudd overført 2008 RUS	3	33 473	62 538
Overskudd overført 2008 Lesbisk	2	6 013	50 138
Gjeld til Oslo Kommune		0	11 178
Innsamlede midler Kongensgt. 12		57 909	57 909
Sum kortsiktig gjeld		967 864	677 613
 Sum egenkapital og gjeld		 857 875	 567 624

Helseutvalget for bedre homohelse
Resultatregnskap pr. avdeling
pr. 31.12.2007

	Note	HIV	RUS	Lesbisk	TOTAL
Inntekter					
Driftstilskudd Sosial og helsedirektorat	1,3	4 100 000	1 600 000	50 138	5 750 138
Overført underskudd 2006	1	-106 961			-106 961
Driftstilskudd Helse og rehabilitering					0
Reisetilskudd		0	0		0
Tilskudd verdens AIDSdag		0			0
Andre inntekter og tilskudd		416 750	0	111 178	527 928
Sum tilskudd		4 409 789	1 600 000	161 316	6 171 105
Kostnader					
Lønn, honorar og feriepenger		1 702 867	723 829	62 399	2 489 095
Styrehonorar		27 619	11 693	1 008	40 320
Arbeidsgiveravgift		257 118	104 505	9 011	370 634
Forsikring personal/kontingent HSH		8 053	3 398	306	11 757
OTP		38 751	16 406	1 413	56 570
Andre personalkostnader		44 456	16 545	1 493	62 494
Sivilarbeider		83 623	35 404	3 048	122 075
Kurs/Seminarer		20 008	7 965	5 064	33 037
Sum lønn/sosiale kostnader		2 182 495	919 745	83 742	3 185 982
					0
Revisjon		31 511	13 340	1 149	46 000
Regnskapsbistand		53 754	22 758	1 961	78 473
Andre honorar		942	399	34	1 375
Husleie		198 420	84 004	7 240	289 664
Renhold		22 435	9 495	819	32 749
Avskrivninger	6	26 135	11 064	955	38 154
Inventar og leie utstyr		32 873	13 913	1 208	47 994
Reparasjoner og vedlikehold utstyr		22 363	8 218	708	31 289
Kontorrekvisita		35 876	14 221	1 292	51 389
Aviser, tidsskrifter, bøker mv.		8 991	4 375	243	13 609
Dataprogrammer og kjøp utstyr		66 034	16 031	1 500	83 565
Telefon/fax/internett		50 400	21 181	1 831	73 412
Porto/frakt		18 538	5 480	473	24 491
Firmaforsikringer		8 849	3 746	323	12 918
MVA kompensasjon		-62 383	-25 638	-2 210	-90 231
Sum driftskostnader		514 738	202 587	17 526	734 851
					0
Reise og møteutgifter styret		11 680	4 755	410	16 845
Reise og møteutgifter ansatte		12 599	2 452	213	15 264
Reise og møteutgifter annet		9 732	1 827	157	11 716
Chaps konferanse		29 966	0	0	29 966
Julebord		21 131	8 946	771	30 848
Gaver og bærebuketter		1 863	0	0	1 863
Andre driftsutgifter		4 881	2 067	177	7 125
Sum reiser, info, løpende		91 852	20 047	1 728	113 627
					0
Prosjektkostnader		1 907 523	419 119	51 937	2 378 579
Sum Prosjektkostnader		1 907 523	419 119	51 937	2 378 579
					0
Sum kostnader		4 696 608	1 561 498	154 933	6 413 039
					0
Finansinntekter		4 291	0	0	4 291
Finanskostnader		13 490	5 029	370	18 889
					0
Netto finans		-9 199	-5 029	-370	-14 598
Overført overskudd/underskudd til 2008	1,2	296 018	-33 473	-6 013	256 532
Årsresultat		0	0	0	0

Noter pr. 31. desember 2007

Helseutvalget for bedre homohelse

Note 1: Tilskudd - Resultat HIV

Tilskudd Sosial og Helsedir (drift og prosjekter)	4.100.000		
Overført underskudd fra 2006	-106.962		
Bokført tilskudd HIV	3.993.038		

Underskudd på HIV utgjør i 2007 kr. 296.018. Dette beløpet er i regnskapsført oppført som fordring da det forventes å bli avregnet i senere tilskudd.

Note 2: Tilskudd- Resultat LESBISK

Det er inntektsført kr. 50.138,- på prosjekt LESBISK. Dette er overført overskudd fra 2006.

Tilskudd Sosial og Helsedirektoratet	
Overført overskudd fra 2006	<u>50 138</u>
Bokført tilskudd Lesbisk	<u>50 138</u>

Overskudd på lesbisk utgjør i 2007 kr. 6.013,- Dette beløpet er oppført som gjeld i balansen

Note 3: Tilskudd - Resultat RUS

Tilskudd Sosial og Helsedirektoratet	1.600.000		
Overført fra 2006			
Bokført tilskudd RUS	1.600.000		

Overskuddet på RUS utgjør i 2007 kr. 33.473. Dette beløpet er oppført som gjeld i balansen.

Note 4: Bundne midler

I posten inngår bundne bankinnskudd med kr. 110.959. Dette gjelder skattetrekkkonto. Beløpet dekker skyldig skattetrekk pr 31/12-07 som utgjør kr. 110.732,-.

Note 5: Egenkapital

	Egenkapital		
Pr 31/12-06	-109.989		
Totalt resultat 2007			
Pr 31/12-07	-109.989		

Noter pr. 31. desember 2007

Helseutvalget for bedre homohelse

Note 6: Varige driftsmidler

	Stand	Inventar	Maskiner og	Sum
	homodager		utstyr	
Anskaffelseskost 1/1-07	-	-	-	-
Tilgang	23.462	23.000	60.000	106.462
Avgang	-	-	-	
Anskaffelseskost 31/12-07	23.462	23.000	60.000	106.462
Akkumulerte avskrivninger pr 31/12-07	(10.487)	(7.667)	(20.000)	(38.154)
Balanseført verdi 31/12-07	12.975	15.334	40.000	68.309
Årets avskrivninger	10.487	7.667	20.000	38.154

Driftsmidlene avskrives over 3 år.

VARDENS REVISJONSKONTOR

Vardens Revisjonskontor as
Statsautorisert Revisor

Medlemmer av
Den norske Revisorforening

Øyvind Løvstad
Statsautorisert revisor
Per-Arne Auster
Statsautorisert revisor

Helseutvalget for bedre homohelse

Revisjonsberetning for 2007

Vi har revidert årsregnskapet for **Helseutvalget for bedre homohelse** for regnskapsåret 2007, som viser et resultat på kr.0. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. Organisasjonen er ikke regnskaps-pliktig etter regnskapsloven. Ved utarbeidelsen av resultatregnskap og balanse er regnskapslovens vurderings-regler og god regnskapsskikk i Norge anvendt. Oppstillingsplanen er imidlertid fraveket i forhold til regnskaps-lovens regler. Årsregnskapet er avgitt av organisasjonens styre. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimer, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av organisasjonens formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet gir et rettviseende bilde av organisasjonens økonomiske stilling 31. desember 2007 og for resultatet av virksomheten i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uten at det har betydning for konklusjonen i avsnittet over, vil vi presisere at organisasjonen ikke fullt ut har fulgt bestemmelsene om oppbevaring av inntrukne skattetrekksmidler. Vi viser til note 1 vedrørende overføring av overforbruk av midler til inndekning av neste års bevilgning. Organisasjonen har tapt sin egenkapital, og det er uklart hvordan dette skal inndekkes.

Oslo, den 28.mai 2008

VARDENS REVISJONSKONTOR AS

Per Arne Auster
statsautorisert revisor